

РОЗДІЛ VII. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.951:351.82

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-4.2-17>

Соціально-культурна діяльність як об'єкт науково-теоретичних досліджень і публічного адміністрування

Ігнатченко І. Г.

*кандидат юридичних наук, кандидат мистецтвознавства, доцент,**доцент кафедри адміністративного права**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**вул. Пушкінська, 77, Харків, Україна**orcid.org/0000-0002-1193-7486**ignatchenko_ig@mail.ru***Ключові слова:**

соціально-культурна діяльність, науково-теоретичні основи соціально-культурної діяльності, понятійно-категоріальний апарат соціально-культурної діяльності, соціально-культурна сфера, публічне адміністрування в соціально-культурній сфері.

Досліджено науково-теоретичні основи соціально-культурної діяльності в умовах розвитку й ускладнення соціально-економічних і політичних відносин в Україні. Зазначено, що це потребує визначення шляхів удосконалення механізму публічного адміністрування в досліджуваній сфері та конкретних напрямів його розвитку на підставі теоретико-методологічного освітлення засад соціально-культурної діяльності. Розглянуто філософські, педагогічні, психологічні, культурологічні, економічні основи цієї діяльності. Запропоновано понятійно-категоріальний апарат соціально-культурної діяльності, що містить її принципи, процеси, технологію, функції, методи, механізми соціально-культурного впливу. Сформульовано соціально-економічний та культурно-мистецький потенціал державної культурної політики. Зазначено, що питання формування й реалізації соціальної політики знаходять своє відображення в різних галузях наукового знання, зокрема у площині таких наук, як: політологія, соціологія, теорія управління, економіка, культурологія тощо. Але найбільш прогресивні зміни в соціально-культурній діяльності пов'язані із сучасними реаліями її нормативного регулювання й процесами розвитку публічного адміністрування в цьому середовищі. Тому нині найбільш актуальною цариною наукового дослідження цієї сфери є галузь юридичної науки саме в площині адміністративно-правових розвідок. Висунуто дослідницькі завдання й надано шляхи їх розв'язання, зроблено висновок про їхню важливість для подальшого ґрунтового науково-теоретичного дослідження особливостей соціально-культурної діяльності з метою формулювання основних принципів і функцій публічного адміністрування в аспекті задоволення та реалізації суспільного інтересу в соціально-культурній сфері в Україні.

Socio-cultural activity as an object of scientific and theoretical research and public administration

Ihnatchenko I. H.

Candidate of Legal Sciences, Candidate of Art History, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Administrative Law

Yaroslav Mudryi National Law University

Pushkinska str., 77, Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-1193-7486

ihnatchenko_ig@mail.ru

Key words:

sociocultural activity, scientific and theoretical foundations of sociocultural activity, conceptual and categorical apparatus of sociocultural activity, sociocultural sphere, public administration in the socio-cultural sphere.

This article deals with the study of scientific and theoretical foundations of sociocultural activity in the context of development and complication of socioeconomic and political relations in Ukraine. This requires finding ways to improve the mechanism of public administration in the studied field and specific directions of its development based on theoretical and methodological coverage of the foundations of sociocultural activities. The philosophical, pedagogical, psychological, cultural, and economic foundations of this activity are considered. A conceptual and categorical apparatus of sociocultural activity is proposed, including its principles, processes, technology, functions, methods, and mechanisms of sociocultural influence. The socioeconomic, cultural, and artistic potential of the state cultural policy is formulated. It is noted that the issues of formation and implementation of social policy are reflected in various branches of scientific knowledge, in particular in the field of political science, sociology, management theory, economics, cultural studies, etc. But the most progressive changes in sociocultural activities are related to the present-day realities of its regulation and the processes of development of public administration in this environment. Therefore, now the most relevant area of scientific research in this field is the branch of legal science concerning specifically administrative and legal intelligence. Research tasks are put forth and ways to solve them are provided, it is concluded that they are important for further thorough scientific and theoretical study of the features of sociocultural activities to formulate the basic principles and functions of public administration in the aspect of satisfaction and implementation of public interest in the socio-cultural sphere in Ukraine.

Державна політика в соціально-культурній сфері сучасних європейських держав в умовах їхнього демократичного розвитку на позиціях людиноцентризму потребує якісного переосмислення через ускладнення соціально-політичних та економічних відносин. Це вимагає оновленого визначення сутності, змісту, особливостей публічного адміністрування в галузі соціально-культурної діяльності на підставі вивчення науково-теоретичних засад взаємодії суб'єктів та об'єктів останнього.

Соціально-культурна діяльність відображає нагальні зміни в суспільних відносинах у державі за допомогою засобів освіти, науки, культури та мистецтва, інших соціальних практик. Її безпосередній зміст відповідає вимогам сьогодення, тобто історичного часу, який склався.

Здебільшого соціально-культурна діяльність – це відповідна активність індивідів, соціальних груп, організацій, органів влади зі створення, поширення культурних цінностей, формування певного світогляду людей, задоволення їхніх потреб у цій царині, розвитку творчих здібностей і створення комфортного соціального середовища.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть об'єктивно склалися нові динамічні процеси публічного адміністрування в соціально-культурній сфері, які не підлягають попереднім традиційним методам управління, що суттєво змінило стан функціонування соціально-культурної діяльності та управління нею. У цей період модернізації суспільних явищ виникла не тільки потреба, а й реальна можливість переходу до відповідних принципів взаємовідносин між органами публічного управління

та громадянами. Це потребує визначення шляхів удосконалення механізму публічного адміністрування в досліджуваній сфері та конкретних напрямів його розвитку на підставі теоретично-методологічного вивчення засад соціально-культурної діяльності.

Питання формування та реалізації соціальної політики знаходять своє відображення в різних галузях наукового знання, зокрема у площині таких наук, як: політологія, соціологія, теорія управління, економіка, культурологія тощо. Але найбільш прогресивні зміни в соціально-культурній діяльності пов'язані із сучасними реаліями її нормативного регулювання й процесами розвитку публічного адміністрування в цьому середовищі. Нині найбільш актуальним напрямом наукового дослідження цієї сфери є галузь юридичної науки саме в площині адміністративно-правових розвідок.

Дослідженню проблем державного регулювання, соціального та економічного розвитку, інших теоретичних і прикладних питань державного управління та публічного адміністрування в соціально-культурній сфері в сучасній літературі присвячено праці таких учених, як Л. Абрамов, А. Агапов, Т. Азарова, О. Андрійко, Г. Андрощук, В. Андрущенко, І. Безгін, О. Даций, А. Дегтяр, Т. Кисельова, Ф. Колбер, А. Колот, М. Корецький, Ю. Красильников, С. Кучін, С. Ленглі, В. Малиновський, А. Моль, Ж. Нантель, Н. Нижник, С. Онищенко, В. Попик, В. Чижиков, Ю. Шемчушенко та інші.

Питаннями змісту публічного адміністрування займалися такі дослідники, як В. Авер'янов, Ю. Битяк, В. Гаращук, О. Босак, В. Колпаков, О. Кузьменко, А. Колодій, Р. Мельник, Н. Мельтюхова, А. Селіванов, С. Чернов та інші.

Багато вчених приділяло увагу вивченню публічного адміністрування в окремих галузях соціально-культурної діяльності. Наприклад, у сфері освіти проводили дослідження такі вчені, як Н. Губерська, М. Курко, С. Крисюк, В. Кремін, В. Савіщенко, С. Сисоева, Р. Щокін та інші. У царині науки працювали А. Манжула, Т. Мілова, А. Сільнова, Ю. Козловський, С. Мосьондз та інші. Питанням публічного адміністрування діяльності у сфері культури, спорту, туризму, охорони здоров'я, молодіжної, соціальної, інформаційної політики приділяли увагу такі дослідники, як В. Білявський, В. Зуй, В. Малімон, А. Мерзляк, Л. Коваленко, Б. Кормич, В. Стебляк, Ю. Якимець, Л. Романенко, Є. Писаревський, О. Червякова, А. Шпак та інші.

Варто зазначити, що однією з основних проблем, не розв'язаних досі, залишається фрагментарність і розрізненість наукових розробок, які здебільшого стосуються тільки окремих аспектів

соціально-культурної діяльності. Різні концепції останньої, як і публічного управління (адміністрування) в цій сфері, багато в чому зумовлені дією об'єктивних механізмів множинного її прояву і діяльності як суб'єктів публічної адміністрації, так і різноманітних суб'єктів у відповідних окремих інфраструктурах соціокультурної сфери, в умовах, що постійно змінюються.

Отже, сьогодні є досить підстав стверджувати, що питання соціально-культурної діяльності та публічного адміністрування в цій царині досить широко вивчено, але вони потребують узагальнення та формулювання тих закономірностей, які об'єктивно склалися на сучасному етапі. Тому виникає припущення про необхідність поєднання науково-методологічних підходів до вивчення самої цієї діяльності з вивченням нагальних проблем публічного адміністрування в соціально-культурній сфері з метою формулювання нового бачення напрямів його вдосконалення та науково обґрунтованих шляхів подальшого розвитку.

Це дасть змогу в межах роботи висунути дослідницькі завдання для подальшого ґрунтовного науково-теоретичного дослідження особливостей соціально-культурної діяльності, які, зі свого боку, допоможуть сформулювати основні функції публічного адміністрування з метою задоволення та реалізації суспільного інтересу в соціально-культурній сфері в Україні.

Для розуміння науково-теоретичних засад соціально-культурної діяльності необхідно розглянути співвідношення понять «соціально-культурна діяльність» й «соціально-культурна сфера». У результаті можна з'ясувати місце і роль публічного адміністрування у відповідній системі.

Іноді ці терміни вживаються як синоніми, але вони не є тотожними й відображають різні аспекти суспільного життя. Соціально-культурна діяльність відбувається в межах соціально-культурної сфери й відбиває її функціональний аспект. Тоді як соціально-культурна сфера на сучасному етапі пов'язується з організаційним аспектом такої діяльності, тобто існуванням численних суттєво нових підприємств, організацій, установ із розширеним потенціалом змісту, форм і технологій тієї діяльності, яка здійснюється всередині цих суб'єктів. Водночас учасниками таких відносин є суб'єкти публічної адміністрації як спеціально створені владні структури, що формують і реалізують державну політику в цій сфері на підставі певних форм, принципів і механізмів.

Отже, соціально-культурна діяльність поглинає поняття й соціально-культурної сфери, й публічної адміністрації. Вони можуть бути розглянуті як динамічна і статична категорії, тоді як публічне адміністрування як діяльність відпо-

відних суб'єктів відображає формальний аспект соціально-культурної діяльності у вигляді здійснення заходів реалізації державної культурної політики в межах адміністративної процедури. Тобто це означає існування спеціального порядку ухвалення адміністративних актів і надання адміністративних послуг із боку суб'єктів публічної адміністрації, що викликає певні юридичні наслідки у формі виникнення, зміни чи припинення конкретних правовідносин.

Проте нормальне функціонування публічного адміністрування як частини соціально-культурної діяльності неможливе без урахування всіх її засад – як наукових, так і теоретичних.

Думки вчених щодо наукової належності соціально-культурної діяльності неоднозначні. Зрозуміло одне – соціально-культурна діяльність є складовою частиною загальної культури людського суспільства. Крім відображення і зміни соціальних відносин людей, соціально-культурна діяльність одночасно виконує значущу сервісну функцію. Цим зумовлюється різноманітність підходів до наукового вивчення й обґрунтування соціально-культурних явищ.

У межах філософської науки соціально-культурна діяльність виявляється як система універсального знання, що постійно розвивається й спрямована на формування особистості. Педагогічні основи соціально-культурної діяльності – це сукупність знань, які розкривають особливості процесів навчання, виховання й розвитку під час соціально-культурної активності людей. Психологічний сенс соціально-культурної діяльності полягає в тому, що людина, долучаючись до творів культури і мистецтва, прагне задовольнити свої потреби в культурному розвитку і творчому самовираженні. Соціологічні основи соціально-культурної діяльності – це знання, що розкривають взаємовплив культурних і економічних суспільних явищ. Культурологія є важливою науковою основою соціально-культурної діяльності. Під час соціально-культурної діяльності відбувається поширення старих і створення нових культурних цінностей. Основними сферами виробництва й існування культурних цінностей є побут, ідеологія, релігія і художня культура (мистецтво).

Економічні основи соціально-культурної діяльності – це знання, спрямовані на підвищення ефективності роботи установ культури завдяки використанню можливостей ринкової економіки. Ця робота здійснюється через економічну підтримку, стимулювання й нормування в цілях реалізації цілеспрямованої соціально-культурної політики держави. Одним із завдань регулювання економічної діяльності установ культури є фінансове й матеріальне забезпечення цільових програм, орієнтованих на виховання та підви-

щення культурного рівня громадян, підвищення соціального рівня комфортності життєдіяльності суспільства.

Саме тому в Статуті ЮНЕСКО проголошується положення, що на всі народи з метою підтримки людської гідності покладається священний обов'язок широкого поширення культури й освіти серед усіх людей на основі справедливості, свободи і миру [1].

Україна – соціальна держава, політика якої спрямована на створення умов, що забезпечують гідне життя та вільний розвиток людини. Соціально-культурна діяльність зовні є однією з найбільш специфічних і складних сфер публічного адміністрування, оскільки передбачає низку самостійних галузей, кожна з яких характеризується своїми особливостями. Загалом у царину соціально-культурного будівництва входять такі галузі: освіта, наука, культура, молодіжна політика, інформаційна політика, охорона здоров'я, праця і соціальний розвиток, ЗМІ, туризм, спорт тощо.

У Конституції України (ст. ст. 43–54) [2] містяться вказівки щодо того, за якими напрямками й питаннями здійснюється функціонування держави із забезпечення відповідних прав громадян у соціально-культурній сфері. Водночас органи виконавчої влади співпрацюють з органами місцевого самоврядування, іншими державними і недержавними організаціями, структурами громадянського суспільства. З огляду на формування в Україні ринкових відносин дедалі більше проявляється тенденція до децентралізації управління галузями цієї сфери, зростанням елементів самостійності, самоврядності структур, організацій як складників кожної з них. Щодо законодавчого й загалом правового регулювання, то нині є пакет законодавчих та інших правових актів, що регламентують суспільні відносини в цих галузях. Однак варто зазначити, що багато питань загального й організаційно-правового характеру ще не досить регламентовані чинним законодавством, що багато в чому пов'язано з недостатнім урахуванням наукових і теоретичних засад соціально-культурної діяльності під час розроблення й ухвалення таких актів.

Вихідні теоретичні основи будь-якої науки – це перш за все первинні фактографічні знання, що містять понятійно-категоріальний апарат, сукупність первинних визначень і термінів, тобто смислових одиниць, що відображають її сутність і зміст здійснення. Соціально-культурна діяльність під час виконання своїх соціальних функцій оперує насамперед культурологічними поняттями. Їх заведено вважати основними. Допоміжні поняття соціально-культурної діяльності було привнесено в неї з інших галузей науки й прак-

тики. Вони розширюють і уточнюють основні поняття, пов'язують культурні аспекти діяльності з її соціальним змістом.

У Законі України «Про культуру» чітко окреслено понятійний апарат (тезаурус), який постійно використовується в сучасній теорії та практиці соціально-культурної діяльності. Зокрема, діяльність у сфері культури (культурна діяльність) визначається як творча, господарська, наукова, бібліотечна, інформаційна, музейна, освітня, культурно-дозвіллева та розважальна діяльність, спрямована на створення, тиражування, поширення, демонстрування, популяризацію, збереження й використання культурних благ і культурних цінностей для задоволення культурних потреб громадян [3].

Такі визначення надано й в інших законах України, що регулюють суспільні відносини в інших галузях досліджуваної сфери. Наприклад: освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті [4]; наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження [5]; захист інформації – сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї [6]; охорона здоров'я – система заходів, спрямованих на збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини за максимально біологічно можливою індивідуальною тривалістю її життя [7] тощо.

Окреслені положення дають змогу зробити висновок про існування суб'єктів і об'єктів соціально-культурної діяльності. Отже, це люди, колективи, які беруть участь у процесі соціально-культурної взаємодії. Суб'єкти – це активні учасники діяльності, вони здійснюють вплив на об'єкти. До того ж людина може бути як об'єктом, так і суб'єктом соціально-культурної діяльності. На державному й соціальному рівнях суб'єктами є органи управління, установи культури, їхні посадові особи, а окремі громадяни та соціальні групи є об'єктами діяльності.

Важливими теоретичними поняттями щодо соціально-культурної діяльності також є такі: принципи (вихідні теоретичні положення, що мають провідне значення під час її здійснення); процеси (хід розвитку соціально-культурних явищ, кінцевий результат соціально-культурної взаємодії); технології (сукупність методів, процесів і способів створення й поширення культурних

цінностей, серед яких виділяються культурно-виховні, рекреаційно-реабілітаційні, ритуально-обрядові тощо); функції (коло її обов'язків, що визначають специфіку й засоби досягнення цілей); методи (сукупність способів і певних дій, спрямованих на найбільш раціональне досягнення цілей діяльності); механізми соціально-культурного впливу (сукупність засобів і шляхів впливу соціально-культурних процесів на свідомість і психіку людини).

Отже, через понятійно-категоріальний апарат соціально-культурної діяльності, як сукупність смислових одиниць, що виражають сутність і зміст процесу її здійснення під час публічного адміністрування можна використовувати певні її форми. Найбільш ефективними з них є, наприклад, нормативно затверджені програми соціально-культурного розвитку як комплекс заходів, що зумовлені суспільними потребами, які підлягають організації та фінансуванню з боку суб'єктів публічної адміністрації.

Отже, вищезазначені наукові й теоретичні основи соціально-культурної діяльності дають змогу розглянути сутність і призначення соціально-культурної сфери, де саме ця діяльність відбувається. Зрозуміло, що останню варто розглядати не тільки в гуманітарній площині, а також в економічному та організаційно-управлінському аспектах діяльності [8, с. 23]. Враховуючи, що стратегія локального розвитку галузей соціально-культурної сфери формується на регіональному рівні, передумовою тут є поступова децентралізація системи публічного адміністрування в цій сфері за принципом субсидіарності.

Сучасний стан публічного адміністрування в соціально-культурній сфері характеризується стрімким розвитком. Цей процес пов'язаний із перетворенням якості та змісту соціально-культурної діяльності в новітніх соціально-економічних та ідеологічних умовах життєдіяльності українського суспільства. У публічному адмініструванні цією сферою через це також з'являються нові механізми, функції, принципи, методи, інші суттєві характеристики та стани, які, безумовно, є новим якісним результатом узагальнення попереднього досвіду. Водночас перехід до сучасної моделі публічного адміністрування в соціально-культурній сфері спрямований на: формування його новітньої системи (у структурно-функціональному, змістовому аспектах); встановлення нових типів організації та правового регулювання управлінських процесів (в організаційно-правовому аспекті). Усе це потребує сучасного осмислення з використанням арсеналу адміністративно-правової науки.

Надзвичайно важливо звільнитися від тягара застарілих теоретичних уявлень про взаємозв'я-

зок і взаємодію економічної та соціальної сфер, економічної та соціальної політики, від погляду на соціальну сферу як суто витратну. Економічна наука довела та підтвердила практикою, що економічний і соціальний прогрес, економічний і соціальний розвиток узгоджуються і мають одновекторну динаміку [9, с. 151–154].

Для розуміння специфіки публічного адміністрування в соціально-культурній сфері важливо враховувати юридичну ситуацію в соціально-культурній діяльності, що включає сукупність механізмів, за допомогою яких культурні чинники пов'язуються з різними системами соціальної дійсності. У межах останньої як об'єкта управління особливого значення набуває характеристика двоїстої природи її потенціалу, який представлений у вигляді двох взаємодіючих компонентів: соціально-економічного й культурно-мистецького.

Перший – соціально-економічний потенціал – містить засоби здійснення соціально-культурної політики: матеріально-речовий складник (мереж соціально-лікувальних закладів, їх обладнання та оснащення, матеріально-технічне забезпечення), кадрові ресурси й систему їхньої підтримки, фінанси, органи адміністрування й управління.

Культурно-мистецький потенціал суспільства являє собою накопичене ним багатство культурних цінностей, що визначають духовний розвиток населення, яке може бути представлено як матеріалізованими предметами (картинами, пам'ятниками історії та культури, книгами, антикваріатом тощо), так і нематеріальними цінностями (культурними традиціями, усною народною творчістю,

моральними й естетичними установками людей). Треба зазначити, що умовою формування культурно-мистецького потенціалу є економічний потенціал.

Щодо кожного з них є різні межі управління й адміністрування. Взаємопроникнення цих двох систем, а також наявність між ними відносин контролю й зумовленості становлять основу для системи дій, що активують управлінські рішення.

Отже, проведене нами дослідження доводить продуктивність поєднання науково-теоретичного аналізу соціально-культурної діяльності та розгляду процесів публічного адміністрування в соціально-культурній сфері.

У результаті соціально-культурна сфера у структурно-функціональному плані постає як цілісна система, що містить об'єкти і суб'єкти публічного адміністрування, яка характеризується наявністю взаємозв'язку як між ними, так і з керованим середовищем. Це – діяльність різноманітних за своїм профілем установ (підприємств, організацій), що виражається в створенні, використанні (поширенні) й охороні духовних цінностей стосовно задоволення прав і свобод громадян, організовувана з урахуванням специфіки застосування форм і методів публічного управління системою органів державної влади й місцевого самоврядування, а також інших уповноважених суб'єктів, яка є спрямованою на вдосконалення суспільних відносин у цій царині відповідно до принципів верховенства права та людиноцентризму.

Як убачається, такий підхід буде досить корисним для подальших, більш ретельних наукових розвідок.

Література

1. Статут Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури від 12 травня 1954 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_014#Text (дата звернення: 25.01.2021).
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
3. Про культуру : Закон України від 14 грудня 2010 р. № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
4. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
5. Про науку та науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
6. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
8. Киселева Т.Г., Красильников Ю.Д. Социально-культурная деятельность : учебник. Москва : МГУКИ, 2004. – 539 с.
9. Колот А.М. Усиление асимметрии в социально-трудовой сфере как современный тренд и вызов устойчивому развитию. *Вопросы политической экономии*. 2012. № 3 (4). С. 143–155.

References

1. United Nations. Constitution of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (1954). *Verkhovna Rada of Ukraine official website*. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_014#Text (January 25, 2021).
2. Verkhovna Rada of Ukraine. Constitution of Ukraine (1996). *Verkhovna Rada of Ukraine official website*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (January 25, 2021).
3. Verkhovna Rada of Ukraine. Law of Ukraine “On Culture” (2010). *Verkhovna Rada of Ukraine official website*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (January 25, 2021).
4. Verkhovna Rada of Ukraine. Law of Ukraine “On Education” (2017). *Verkhovna Rada of Ukraine official website*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (January 25, 2021).
5. Verkhovna Rada of Ukraine. Law of Ukraine “On Science and Scientific and Technical Activity” (2015). *Verkhovna Rada of Ukraine official website*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (January 25, 2021).
6. Verkhovna Rada of Ukraine. Law of Ukraine “On Information” (1992). *Verkhovna Rada of Ukraine official website*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (January 25, 2021).
7. Verkhovna Rada of Ukraine. Law of Ukraine “Fundamentals of Legislation of Ukraine on Public Health” (1992). *Verkhovna Rada of Ukraine official website*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (January 25, 2021).
8. Kiseleva, T.G. & Krasilnikov, Yu.D. (2004). *Social and cultural activity: textbook*. Moscow: Moscow State University of Culture and Arts.
9. Kolot, A.M. (2012). The growing asymmetry in the social and labor sphere as a modern trend and a challenge to sustainable development. *Voprosy politicheskoi ekonomii*, 3(4), 143-155.